

**SREDNJOROČNI PLAN RADA
POVJERENSTVA ZA OČUVANJE NACIONALNIH SPOMENIKA
ZA RAZDOBLJE 2020.-2022. GODINE**

Sarajevo, kolovoz 2019. godine

KAZALO

Poglavlje 1: Strateški okvir	1
Poglavlje 2: Vizija i misija institucija.....	2
Poglavlje 3: Sudionici i partneri	2
Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja	5
Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva.....	8
Poglavlje 6: Okvir za praćenje provedbe plana i evaluaciju rezultata.....	12
PRILOG 1. Akcijski plan Srednjoročnog plana rada institucije	
PRILOG 2: Pregled zakona, drugih propisa i razvojno-investicijskih projekata /programa predviđenih Srednjoročnim planom rada institucije	

Poglavlje 1: Strateški okvir

Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) je institucija Bosne i Hercegovine uspostavljena na temelju Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika koju je donijelo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 119. sjednici, održanoj 21. 12. 2001. godine, a kojom su, sukladno odredbama Aneksa 8., utvrđena osnovna načela i ciljevi djelovanja Povjerenstva, te njezini primarni zadatci i ovlaštenja kao institucije Bosne i Hercegovine. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17.

Na temelju ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Povjerenstvo donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenikom, primjenjujući dokument "Načela i smjernice za očuvanje nacionalnih spomenika", broj 01.2-7.4-36/28-6 od 14. 06. 2018. godine i Pravilnik o kriterijima vrednovanja dobara, podjeli po predmetu pravne zaštite i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika, broj 11-02.14-58/18-6 od 14. 06. 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 47/18).

Na temelju Pravilnika o aktivnostima vezanim za međunarodnu suradnju ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02), koji je donijelo Predsjedništvo BiH, Povjerenstvo daje inicijativu za pokretanje postupka za zaključivanje međunarodnih ugovora, priprema prijedloge ugovora, sudjeluje u prethodnim pregovorima radi zaključivanja međunarodnih ugovora na ekspertnoj razini, izvršava međunarodne ugovore, te obavlja druge poslove međunarodne suradnje u oblasti zaštite nacionalnih spomenika.

Sukladno svojem mandatu i ovlaštenjima Povjerenstvo je donijelo Strateški plan razvitka Povjerenstva za razdoblje 2020. – 2024.

Pored Aneksa 8., Odluke Predsjedništva BiH o Povjerenstvu i Odluke Predsjedništva BiH o međunarodnim aktivnostima u oblasti zaštite nacionalnih spomenika, strateški okvir djelovanja predstavljaju i sljedeći dokumenti:

- Strateški okvir za Bosnu i Hercegovinu;
- dokumenti o IPA programima;
- zakoni o provedbi odluka Povjerenstva u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH;
- međunarodne konvencije u oblasti zaštite kulturnog naslijeđa koje je BiH ratificirala:
 - UNESCO-ove konvencije – Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, Konvencija o zaštiti kulturnog naslijeđa u slučaju oružanog sukoba sa protokolima I. i II., Konvencija o mjerama za zaštitu i sprječavanje nedozvoljenog izvoza, uvoza i prijenosa vlasništva nad kulturnim dobrima;
 - Konvencije Vijeća Europe – Europska konvencija o zaštiti arheološkog naslijeđa (revidirana, Valletta); Okvirna konvencija o vrijednostima kulturnog naslijeđa za društvo i Europska konvencija o kulturnom krajoliku;
- druge međunarodne konvencije i dokumenti (povelje, preporuke, rezolucije i sl.) iz oblasti zaštite kulturnog naslijeđa.

Poglavlje 2: Vizija i misija institucija

Vizija

Povjerenstvo je institucija Bosne i Hercegovine koja radi na očuvanju nacionalnih spomenika za dobrobit sadašnjih i budućih generacija. U svojem radu Povjerenstvo se rukovodi načelima: objektivnosti, etičnosti i odgovornosti u procesu proglašenja nacionalnih spomenika, te izgradnji povjerenja javnosti u svoj rad. Integritet Povjerenstva jamči njezino stručno osoblje, svjesno da uspjeh ovisi o svakom ponaosob.

Misija

Kao dio implementacije civilnog dijela Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Povjerenstvo je uspostavljeno Aneksom 8. tog sporazuma, kako bi putem zaštite nacionalnih spomenika kao sredstva pomirenja, pružilo podršku procesima postkonfliktnog oporavka i razvitka, povratka izbjeglica i raseljenih osoba; te doprinijelo očuvanju identiteta Bosne i Hercegovine i njezinih naroda i narodnosti. Imajući u vidu ulogu politike identiteta u konfliktima na području bivše Jugoslavije, rad Povjerenstva je od ključnog značaja za rješavanje pitanja koja su, ne tako davno, imala središnju ulogu u stvaranju političke i sigurnosne nestabilnosti u Bosni i Hercegovini. Imajući u vidu da je kulturno nasljeđe neobnovljiv resurs, rad Povjerenstva na očuvanju nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine doprinosi održivom razvitku lokalnih zajednica, uspostavljanju suradnje u različitim oblastima i razinama, te pokretanju interkulturnog dijaloga.

Poglavlje 3: Sudionici i partneri

Institucije na državnoj razini

- Predsjedništvo BiH – imenuje članove Povjerenstva na temelju članka 2. stavak 2. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i članka 5. stavak 1. Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17).
- Ministarstvo civilnih poslova BiH (MCP) – mjerodavno za obavljanje poslova u oblasti kulture (pored ostalih oblasti), koji se odnose na utvrđivanje osnovnih načela koordiniranja aktivnosti, usuglašavanja planova entitetskih tijela vlasti i definiranje strategije na međunarodnoj razini.
- Državno povjerenstvo za suradnju BiH sa UNESCO-om (Državno povjerenstvo) – ustanovljeno kao savjetodavno tijelo Vijeća ministara BiH za poslove međunarodne suradnje Bosne i Hercegovine i UNESCO-a u oblasti obrazovanja, znanosti, kulture i informiranja.
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (MVTiEO) – mjerodavno za koordinaciju svih aktivnosti i usuglašavanje planova između entitetskih vlasti i međunarodnih institucija u oblasti prirodnih resursa, zaštite okoline, gospodarstva i energije, te izdavanje dozvola za izvoz i uvoz umjetničkih djela i antikviteta.

Institucije na entitetskim razinama

Prema zakonima o provedbi odluka Povjerenstva, Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko distrikt BiH dužni su da, putem svojih mjerodavnih tijela, poduzmu odgovarajuće pravne, znanstvene, tehničke, administrativne i financijske mjere neophodne za zaštitu, konzervaciju, prezentaciju i rehabilitaciju nacionalnih spomenika.

Ministarstva mjerodavna za prostorno uređenje entiteta i mjerodavna služba Brčko distrikta BiH izdaju odobrenja za radove na nacionalnim spomenicima, te odobrenja za gradnju u zaštićenom području nacionalnog spomenika, i to:

- Federalno ministarstvo prostornog uređenja,
- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i
- Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Vlade Brčko distrikta BiH.

Federalno ministarstvo kulture i sporta – vrši poslove koji se odnose na zaštitu i korištenje kulturno-povijesnog nasljeđa. Ovo ministarstvo utvrđuje kriterije na temelju kojih Vlada Federacije BiH donosi odluke o financiranju projekata zaštite.

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske – vrši poslove koji se odnose na zaštitu i rabljenje kulturno-povijesnog i prirodnog nasljeđa, pripremanje programa i sporazuma o kulturnoj suradnji.

Entitetske institucije zadužene za zaštitu nasljeđa vrše stručne poslove u oblasti zaštite i rabljenja kulturno-povijesnog nasljeđa, stručni nadzor nad realiziranjem programa i projekata zaštite i rabljenja objekata nasljeđa, daju mišljenja na projekte zaštite i rabljenja objekata kulturno-povijesnog nasljeđa, i to:

- Zavod za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta
- Republički zavod za zaštitu kulturno-povijesnog i prirodnog nasljeđa RS.

Entitetske inspekcije vrše poslove inspekcije i nadzora zaštićenih područja na kojima se dobra nalaze i ovlaštene su da poduzmu zakonske mjere zaštite, uključujući odluke kojima se obustavljaju svi zahvati koji nisu sukladni zakonu, odnosno dobra dovode u stanje u kojima su bila prije nezakonitih ili nestručnih zahvata, i to urbanističko-građevinske inspekcije u sastavu:

- Federalne uprave za inspekcijske poslove,
- Republičke uprave za inspekcijske poslove Republike Srpske i
- Vlade Brčko distrikta.

Znanstvene i stručne institucije u BiH:

- Arhivi (Arhiv BiH, Historijski arhiv, Arhiv Unsko-sanskog kantona i dr.);
- Znanstveni instituti (Orijentalni institut, Institut za povijest, Bošnjački institut i dr.);
- Sveučilišta (Sarajevo, Banja Luka, Mostar i dr.);
- Knjižnice (Nacionalna biblioteka BiH, Narodna biblioteka Banja Luka, JU knjižnice u Tuzli, Maglaju, Mostaru, Visokom, Zenici, Trebinju, Bihaću, Bijeljini itd.);
- Muzeji (Zemaljski Muzej BiH, muzeji u Travniku, Konjicu, Trebinju, Zenici, Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru, Bijeljini, Doboju itd.);
- Akademija znanosti i umjetnosti BiH
- Asocijacija BAM.

Ostale institucije na entitetskoj, kantonalnoj i lokalnoj razini koje imaju mjerodavnosti vezane za upravljanje kulturnim nasljedom:

Na razini FBiH:

- Federalno ministarstvo turizma i okoliša;
- Geodetska uprava FBiH.

Na razini RS:

- Ministarstvo trgovine i turizma Republike Srpske
- Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove.

Na kantonalnoj razini u FBiH (*u Federaciji Bosne i Hercegovine od 10 županija, ustanovljeni su kantonalni zavodi u 5 županija*):

- Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa Sarajeva, Sarajevo;
- Kantonalni zavod za urbanizam prostorno planiranje i zaštitu kulturno-historijskog/povijesnog naslijeđa Srednjobosanskog kantona, Bugojno;
- Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa Tuzlanske županije kantona, Tuzla;
- Zavod za zaštitu kulturno-povijesne baštine Hercegovačko-neretvanske županije, Mostar;
- Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa Unsko-sanske županije u Bihaću.

Na lokalnoj razini:

- Općine – službe mjerodavne za katastar i prostorno planiranje;
- Zemljišno-knjižni uredi u sastavu općinskih sudova ili drugih mjerodavnih tijela;
- Agencija "Stari grad", Mostar;
- JU Agencija za kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu i razvitak turističkih potencijala grada Jajca, Jajce.

Ostali:

- Nevladine organizacije;
- Vjerske zajednice;
- Turističke zajednice;
- Diplomatsko-konzularna predstavništva u BiH;
- Diplomatsko-konzularna predstavništva BiH u drugim zemljama;
- Svi mediji, kao i oni specijalizirani za određene teme.

Međunarodne organizacije za kulturu:

- UNESCO, Centar za svjetsko naslijeđe (WHC) i savjetodavna tijela ICOMOS, ICCROM i ICOM;
- American Ambassadors Fund for Cultural Preservation
- Vijeće Europe;
- Britansko Vijeće;
- World Monument Watch;
- Europska asocijacija arheologa (EAA);
- Archaeological Institute of America;
- Islamic Conference Research Center (IRCICA);
- UNDPI;
- Instituto Centrale ICCD Rim;
- Zavod za zaštitu naslijeđa Dubrovnik;
- Ministarstvo kulture Republike Hrvatske;
- Društvo konzervatora Srbije;
- Republički zavod za zaštitu spomenika kulture Beograd;
- Akademija SANU Beograd i dr.

Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja

Osnovna programska opredjeljenja su proizašla iz mjerodavnosti i ovlaštenja Povjerenstva i ovdje predstavljena putem programa i projekata koji doprinose ostvarenju specifičnih, srednjoročnih ciljeva i u konačnici strateškog cilja. Problem predstavlja nepostojanje mehanizma koordinacije između institucija i tijela vlasti na različitim razinama.

Strateški cilj: Identificiranje i očuvanje nasljeđa za buduće generacije Srednjoročni / Operativni cilj: Integrirana zaštita nacionalnih spomenika

Donošenjem odluka o proglašenju kulturnih dobara nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine Povjerenstvo nastoji uspostaviti efikasan i participacijski sustav zaštite. Svaka pojedinačna odluka treba ispuniti suvremene zahtjeve i trendove u očuvanju nasljeđa, predstavljanju i održivom upravljanju nasljeđem, oslanjajući se na preporuke međunarodnih konvencija i mogućnosti zakonodavnog sustava u zemlji, osiguranjem sudjelovanja javnosti i daljnjoj demokratizaciji procesa proglašenja.

Postizanju cilja Integrirane zaštite nacionalnih spomenika doprinosi program Zaštite i rehabilitacije nacionalnih spomenika koji se provodi kroz projekte 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika i 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika.

Program 1: Zaštita i rehabilitacija nacionalnih spomenika

Projekt 1:1. Zaštita nacionalnih spomenika

Priprema odluka

Na temelju ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Povjerenstvo razmatra i donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenikom i vrši njihovu kategorizaciju, primjenjujući Pravilnik o kriterijima vrednovanja dobara, podjeli po predmetu pravne zaštite i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/18).

Za dobra koja ne ispunjavaju propisane kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenikom, Povjerenstvo donosi odluku kojom se utvrđuje da predloženo dobro ne ispunjava te kriterije (tzv. "negativne odluke").

Odredbom članka 40. Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16) utvrđeni su slučajevi u kojima Povjerenstvo može odlučiti o izmjeni ili dopuni ranije donesene odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom. Izmjene i dopune odluke u propisanim slučajevima donose se na način i prema postupku propisanim za donošenje odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

Povjerenstvo po službenoj dužnosti (bez posebnog zahtjeva), donosi odluke o proglašenju nacionalnim spomenikom za svako pojedinačno dobro upisano na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/02). Na Privremenoj listi, koju je uspostavilo Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika u sazivu iz razdoblja 1995. – 2001. godine, upisano je 776

spomenika.

Postupak za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom pokreće se na temelju peticije – prijedloga za utvrđivanje dobra nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Peticije za utvrđivanje dobra nacionalnim spomenikom podnose se Povjerenstvu sukladno članku V. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH. Povjerenstvo je utvrdilo jedinstvenu formu peticije prema vrsti dobra. Peticiju može podnijeti bilo koja pravna ili fizička osoba u Bosni Hercegovini. Povjerenstvo je do 31. 12. 2018. godine primila peticije za proglašenje 1946 dobara nacionalnim spomenikom.

Za svako dobro za koje je podnesena peticija, ili za dobro upisano na Privremenu listu nacionalnih spomenika BiH, vrše se preliminarna istraživanja i uviđaj u stanje na terenu u cilju rješavanja peticija i utvrđivanja prioriteta za izradu odluka.

Za svaku pojedinačnu odluku, u postupku njezine pripreme, vrše se dodatni istraživački radovi i prikupljanje arhivske, povijesne i tehničke dokumentacije, prikupljanje stavova svih zainteresiranih strana, tehnička procjena stanja kulturnog dobra i tehnička i geodetska snimanja i dokumentiranje dobra, uvid u katastarsku i plansku dokumentaciju i upravne spise u općini na čijem se području predmetno dobro nalazi. Odluka sa obrazloženjem i pratećom dokumentacijom je rezultat istraživačkog i stručnog rada stručnog osoblja Povjerenstva i predstavlja osnovni element zaštite spomenika.

Povjerenstvo donosi sljedeće odluke:

- odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenikom,
- odluke kojima se utvrđuje da predložena dobra ne ispunjavaju kriterije za proglašenje nacionalnim spomenikom i
- odluke kojima se ranije donesene odluke mijenjaju, dopunjavaju, ispravljaju ili ukidaju.

Odluke se usvajaju na sjednicama Povjerenstva, ispravljaju prema zaključcima sa sjednice, lektoriraju, objavljuju (dispozitiv) u “Službenom glasniku BiH” i na službenoj web-stranici Povjerenstva (kompletna odluka), arhiviraju u Arhivi Povjerenstva i Knjižnično-dokumentacijskom centru. Nakon objave u “Službenom glasniku BiH”, Povjerenstvo podnosi zahtjeve mjerodavnim općinskim sudovima u Federaciji BiH, ili drugim mjerodavnim tijelima (područne jedinice Republičke uprave za geodetska i imovinsko pravna pitanja RS), za upis zabilježbe o nepokretnim nacionalnim spomenicima u zemljišne knjige i poduzimanja aktivnosti na otklanjanju nedostataka kada upis zabilježbi u zemljišne knjige nije proveden.

Odgovornost za provedbu odluka Povjerenstva leži na entitetskim vladama i njihovim institucijama mjerodavnim za prostorno uređenje, zaštitu nasljeđa, inspeksijske poslove i dr. Entiteti su dužni putem svojih tijela osigurati financijske, administrativne, tehničke, znanstvene i pravne uvjete za zaštitu, očuvanje, prezentaciju i rehabilitaciju nacionalnih spomenika. Oštećenje ili uništenje nacionalnog spomenika predstavlja kazneno djelo sukladno važećim kaznenim zakonima (u RS, FBiH, BD).

Praćenje implementacije odluka

Povjerenstvo prati implementaciju odluka za nacionalne spomenike, te provodi sljedeće aktivnosti:

- Na zahtjev fizičkih ili pravnih osoba daje stručna mišljenja i stavove vezane za tumačenje odluka, kao i stručno mišljenje o usuglašenosti projektne dokumentacije za izvođenje radova sa propisanim mjerama zaštite iz odluka Povjerenstva;
- Sudjeluje u radu stručnih timova koje obrazuju druge institucije na svim razinama u BiH (Savjeti regulacijskih planova za Blagaj i Počitelj, i dr.);
- Za nacionalne spomenike koji su prioritet za rehabilitaciju, Povjerenstvo se obraća zahtjevom za financijsku podršku entitetskim vladama;
- Predlaže relevantnim institucijama mjere i aktivnosti na boljoj provedbi odluka i preporuka iz međunarodnih konvencija i drugih dokumenata iz oblasti zaštite kulturnog naslijeđa.

Obilježavanje nacionalnih spomenika

Povjerenstvo je obvezno utvrditi tehničke uvjete za izradu i postavljanje informacijske ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom. U proračunu Povjerenstva do sada nisu bila odobrena sredstva za izradu i postavljanje informacijskih ploča. Prema zahtjevima vlasnika, korisnika i lokalnih vlasti, Povjerenstvo utvrđuje tekst, grafičke priloge, izgled i materijalizaciju informacijskih ploča i dostavlja vlasnicima, korisnicima i lokalnim vlastima uz zahtjev da osiguraju uvjete za izradu i postavljanje takvih ploča.

Spomenici u opasnosti

Povjerenstvo prati i razmatra stanje i aktivnosti u svezi sa nacionalnim spomenicima ugroženim nezakonitom izgradnjom, nestručnom rekonstrukcijom, neodržavanjem ili nekim drugim vidom destrukcije. Povjerenstvo vodi Listu ugroženih spomenika za koje je neophodno provesti hitne mjere zaštite da bi se spriječilo njihovo uništenje. U konkretnim slučajevima Povjerenstvo obavještava mjerodavna entitetska i druga tijela o ugroženosti spomenika, te predlaže mjere zaštite sukladno zakonu i odlukama Povjerenstva.

Monitoring stanja spomenika

Redoviti pregled općeg stanja očuvanosti nacionalnog spomenika i njegovih vrijednosti i značaja, obavlja se u okviru monitoringa – praćenja provedbe odluka Povjerenstva i stanja u zaštićenom prostoru, a vrši se prema Obrascu za monitoring, odnosno monitoring izvješću. Dokumentacija nastala u procesu monitoringa predstavlja sastavni dio izvješća o monitoringu propisanog internim spisima Povjerenstva.

Povjerenstvo posebice prati stanje nacionalnih spomenika upisanih na Listu svjetskog naslijeđa UNESCO-a (Stari most i Stari grad Mostar, Most Mehmed paše Sokolovića u Višegradu, Stećci srednjovjekovni nadgrobni spomenici – 28 nekropola iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Hrvatske) i Tentativnu listu svjetskog naslijeđa (Stolac, Počitelj, Blagaj, Jajce, Sarajevo i Jevrejsko groblje u Sarajevu).

Saradnja sa institucijama u BiH

U cilju vršenja nadzora Povjerenstvo može uspostaviti suradnju sa mjerodavnim institucijama i tijelima za zaštitu naslijeđa na entitetskoj ili nekoj drugoj razini, predstavnicima lokalne zajednice i drugim zainteresiranim fizičkim i pravnim osobama.

Povjerenstvo, kroz svoj redovit rad, nastoji biti u kontaktu sa svim mjerodavnim institucijama za zaštitu naslijeđa, na svim razinama, kako bi na vrijeme bilo upoznato

sa planiranim intervencijama na nacionalnom spomeniku ili u njegovom zaštitnom pojasu, odnosno da bi na vrijeme, prije planiranja ili provedbe intervencije, upoznala druge institucije, razine vlasti ili investitore o mjerama zaštite i mogućim dozvoljenim intervencijama na nacionalnim spomenicima ili u njihovom zaštitnom pojasu. Suradnja institucija i svih razina vlasti se mora osigurati i redovito podržavati kako bi se očuvale vrijednosti nasljeđa te omogućio ispravan i održiv razvitak. Povjerenstvo, u nastojanju za navedenim, osigurava savjetodavnu pomoć svim zainteresiranim stranama, investitorima, lokalnoj zajednici i ostalim institucijama.

Indikator: broj pripremljenih prijedloga odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj donesenih odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Za nacionalne spomenike koji su prioritet za rehabilitaciju, Povjerenstvo provodi sljedeće aktivnosti:

- Priprema prijedloge projekata zaštite spomenika (aplikacije) i dostavlja ih međunarodnim subjektima sa zahtjevom za osiguranje sredstava za njihovu rehabilitaciju.
- Priprema nominaciju najugroženijih spomenika za upis na Listu 100 najugroženijih dobara u svijetu koju vodi World Monument Watch, u cilju osiguranja finansijskih uvjeta za njihovu rehabilitaciju

Indikator: broj pripremljenih aplikacija projekata i nominacija

Projekt 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika

Projekt se realizira donacijama iz stranih i domaćih izvora. Realizacija ovog projekta doprinosi rehabilitaciji nacionalnih spomenika, njihovom integriranju u razvojne planove, kao i prepoznavanju značaja nasljeđa u BiH i potreba njegove zaštite kod međunarodne i domaće javnosti. Projekt se implementira sukladno ugovorima sklopljenim sa donatorima, Pravilniku o aktivnostima Povjerenstva vezanim za međunarodnu suradnju i zakonskim propisima u BiH.

Indikator: broj projekata i nominacija

Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva

5.1. Sastav Povjerenstva

Na temelju članka II. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i članka 5. Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine donijelo je, na 19. sjednici održanoj 28. siječnja 2016. godine, Odluku o imenovanju članova Povjerenstva: prof. dr. Amira Pašića, Gorana Milojevića i Radoja Vidovića. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 10/16.

Predsjedništvo BiH donijelo je, na 25. sjednici održanoj 25. ožujka 2016. godine, Odluku o razrješenju međunarodnih članova Povjerenstva: prof. dr. Zeynep Ahunbay i

prof. dr. Martin Cherry. Na istoj sjednici Predsjedništvo je donijelo Odluku o dopuni Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 42/16), kojom je u članku 7. utvrđeno da Povjerenstvo usvaja opće spise sa tri glasa – konsenzusom domaćih članova.

Na temelju članka 5. stavak 4. Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika, sva tri člana Povjerenstva zasnovala su radni odnos u Povjerenstvu, počev od 1. srpnja 2017. godine.

Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavlja Tajništvo, koje sačinjava stručno i kompetentno osoblje i to za: graditeljsko nasljeđe, arheološko nasljeđe, pokretno nasljeđe, pravne poslove (pravna zaštita nacionalnih spomenika i opći poslovi), financijske poslove, knjižnične poslove, poslove odnosa sa javnostima i tehničku koordinaciju.

Izvršni dužnosnik organizira i rukovodi radom Tajništva.

Prema važećem Pravilniku o unutarnjoj organizaciji Povjerenstva, koji je stupio na snagu 01. 02. 2017. godine, nakon pribavljanja suglasnosti Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za izvršavanje poslova i zadataka iz mjerodavnosti Povjerenstva utvrđeno je 21 radno mjesto (36 izvršitelja), od čega su 3 radna mjesta imenovanih osoba (7 izvršitelja), 2 rukovodeća radna mjesta (2 izvršitelja), 11 službeničkih radnih mjesta (21 izvršitelj) i 5 zaposleničkih radnih mjesta (6 izvršitelja).

Potrebni kapaciteti:

Povjerenstvo, po potrebi, angažira stručnjake raznih profila na temelju ugovora o djelu, autorskog ugovora ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima (islamska, hebrejska epigrafika, staroslavenski natpisi i tekstovi, kulturna geografija i pejzažni arhitekti, prirodne znanosti i dr.) za potrebe izrade odluka; suradnika za obavljanje poslova tehničkih snimanja objekata, razvitak IT servisa, vođenje baze podataka i web-stranice, rada na projektima i dr.

Za potrebe unosa i obrade podataka u Oracle bazi podataka o spomenicima i MapInfo aplikaciji potrebno je nastaviti sa obukom suradnika.

Zaposleni u Povjerenstvu uključeni su u program obuke državnih djelatnika koju organizira Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine u sklopu Projekta izgradnje kapaciteta državnih djelatnika na razini BiH. Pored toga, obuke provode Direkcija za europske integracije i Ministarstvo financija i trezora BiH u domenu primjene konkretnih metoda i procesnih tehnika.

Rad na zaštiti nasljeđa i primjena preporuka međunarodnih konvencija zahtijeva stalna usavršavanja i edukaciju, te je potrebno osigurati uvjete za usavršavanje zaposlenih stručnjaka i osposobljavanje novozaposlenih u edukacijama koje provode međunarodne stručne organizacije (ICCROM, UNESCO, ICOMOS).

Od 2017. godine u sklopu bilateralne suradnje između BiH i Republike Italije, realizira se program obuke stručnjaka zaposlenih u Povjerenstvu i službama zaštite. Program obuke je napravljen na temelju analize potreba u BiH. Obuka se vrši u Centralnom institutu za restauraciju nasljeđa u Rimu i u drugim institucijama za zaštitu nasljeđa u Italiji.

Vlada Republike Italije je osigurala sredstva i za boravak polaznika. U narednom razdoblju potrebno je nastaviti sa obukama zaposlenih u Povjerenstvu.

5.2. Prostorije i radni uvjeti

Od septembra 2015. godine sjedište Povjerenstva je u Sarajevu, Maršala Tita 9a, u Zgradi zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine.

Na temelju članka 4. stavak (2) Poslovnika o radu, Povjerenstvo je donijelo Odluku uspostavljanju ureda Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika u Banjoj Luci i Mostaru, broj 04.1-02.14-33/17-8 od 17. 07. 2017. godine.

Ured Povjerenstva u Banjoj Luci je počeo sa radom 20. 07. 2017. godine, na temelju Ugovora o zakupu poslovnih prostorija, zaključenog 19. 07. 2017. godine sa GP "Krajina" a.d. Banja Luka, broj 01.3-16.4-122/17-3.

Ured Povjerenstva u Mostaru je počeo sa radom 01. 10. 2017. godine, na temelju Ugovora o zakupu poslovnih prostorija, zaključenog 27. 09. 2017. godine sa Gradom Mostarom, broj 03-16.4-131/17.

Potrebni resursi:

U narednom razdoblju potrebno je osigurati veći broj ureda za potrebe novog zapošljavanja, te za smještaj arhiva, ekonomata i proširenje kapaciteta KDC-a.

5.3. Oprema

Povjerenstvo ima dva servera, 34 računala i 11 prijenosnih računala. Sva računala su spojena na domenu Vijeća ministara BiH (vm.gov.ba), odnosno nalaze se u sustavu e-vlade. Operativni sustav (Windows, Microsoft Office) na svim računalima je licenciran. Antivirusna zaštita osigurana je preko e-vlade. Povjerenstvo posjeduje pisač, aparat za umnožavanje, skenere i plotere.

Potrebno je unaprijediti računalnu opremu (npr. nabavka UPS-a za server, A3 skenera, *access point* uređaja za unaprjeđenje bežične mreže) i softvera (AutoCAD, Photoshop, Adobe Acrobat i CorelDRAW X3).

Nabavka sustava za upravljanje dokumentima (DMS) predviđena u 2019. godini, bit će realizirana u 2020. godini ukoliko do kraja 2019. godine ostane na snazi Odluka o privremenom financiranju.

Povjerenstvo ima dva službena vozila: terensko vozilo Mahindra i putničko vozilo Škoda Octavia. Putničko vozilo je nabavljeno 2007. godine, prešlo je veliki broj kilometara i potrebna su značajna sredstva za održavanje i opravku, pa je potrebno planirati prodaju tog vozila putem dražbe u 2020. godini.

5.4. Upravljanje i harmonizacija poslovanja

U cilju postizanja usuglašenosti poslovanja sa reformom javne uprave koja se provodi u BiH, Povjerenstvo vrši izmjene postojećih i donošenje novih internih spisa.

Upravljački poslovi uključuju izradu strateških i planskih dokumenata, interne kontrole i procedure, organizaciju i koordinaciju poslovanja, izvještavanja i dr.

Uredsko poslovanje obavlja se sukladno Uputi o načinu vršenja uredskog poslovanja u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 30/15) i Uputi o izmjenama i dopunama Uputa o načinu vršenja uredskog poslovanja u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 7/16).

Arhiviranje se obavlja sukladno Zakonu o arhivskoj građi i Arhivu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01), Pravilniku o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu Bosne i Hercegovine i registraturne građe u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03) i Uputi o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Arhiva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 16/06).

Knjižnično poslovanje vodi se sukladno Zakonu o knjižničnoj djelatnosti ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine", broj 37/95), Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima u BiH ("Sl. glasnik BiH", broj 7/02) i Zakonom o zaštiti osobnih podataka ("Službeni glasnik BiH", broj 49/06).

Financijsko poslovanje vodi se sukladno zakonskom okviru i smjernicama Ministarstva financija i trezora BiH i Ureda za reviziju.

U cilju efikasnijeg upravljanja Povjerenstvo planira uvesti dodatne mehanizme:

- Upravljanje rizikom – uvesti sustav određivanja, procjene i praćenja rizika, standardizirati procjenu utjecaja svih grešaka na financijsko izvješće. Izraditi i dokumentirati analizu rizika, kojom se identificiraju i kategoriziraju sfere rizika za izvršenje proračuna, sfere rizika za upravljanje kapitalom i ugroženih stavki;
- Kontrolne aktivnost – uvesti pisana pravila, načela i procedure; kontrola prije, tekuća kontrola i prateća kontrola; uvođenje obveznih formulara za planiranje javnih nabavki, unutarnjih kontrola, te kontrolnih listi, kao i zapisa o obavljenim kontrolama;
- Kontrola protoka dokumentacije – standardizirati proces pravodobne i adekvatne dostave elektronske dokumentacije u KDC radi izrade spomeničkog dosjea;
- Kontrola/monitoring – standardizirati proces monitoringa za rukovoditelje;
- Kod implementacije aktivnosti, treba potražiti savjetodavnu pomoć od Agencije za javne nabavke BiH i Ureda za reviziju institucija BiH, u cilju osiguranja uvjeta za ekonomično, efikasno i transparentno rabljenje resursa i stvaranje jednakih konkurentnih uvjeta za sve ponuđače;
- Donošenje Pravilnika o rabljenju informacijskog sustava.

5.5. Harmonizacija zaštite naslijeđa sa EU praksama

Od svojeg osnivanja, Povjerenstvo se u radu vodilo i oslanjalo na međunarodne standarde u smislu zaštite i proglašenja dobara nacionalnim spomenicima. Proces donošenja odluka, dokumentiranja, mjera zaštite i terminologija počiva na preporukama međunarodnih konvencija, povelja i odluka (UNESCO, ICOMOS, ICCROM, ICOM, Vijeće Europe itd.)

Poglavlje 6: Okvir za praćenje provedbe plana i evaluaciju rezultata

Definiranje ključnih pokazatelja

Ključni pokazatelj uspješnosti programa Zaštite i rehabilitacije nacionalnih spomenika je ostvarenje operativnog cilja (Integrirana zaštita nacionalnih spomenika) koji se provodi kroz dva projekta:

Projekt 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika

Indikator: broj pripremljenih prijedloga odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj donesenih odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj pripremljenih aplikacija projekata i nominacija

Projekt 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika

Indikator: broj projekata i nominacija

Metodi za prikupljanje informacija o pokazateljima

Pokazatelji se mogu pratiti kroz godišnja izvješća o radu Povjerenstva, na službenoj web-stranici Povjerenstva, u „Službenom glasniku BiH“ i web-aplikaciji za vođenje uredskog poslovanja.

Metodologija prikupljanja informacija o pokazateljima temelji se na:

- godišnjim izvješćima o radu Povjerenstva;
- redovitom praćenju i ažuriranju informacija o upisu zabilježbe o nepokretnim nacionalnim spomenicima u zemljišne knjige; o objavljenim odlukama u „Službenom glasniku BiH“ i na web-stranici Povjerenstva, o osiguranim fondovima za spomenike;
- web-aplikaciji za vođenje uredskog poslovanja;
- press clippingu o aktivnostima Povjerenstva na zaštiti nacionalnih spomenika;
- prikupljanju podataka od mjerodavnih institucija o: izdavanju suglasnosti na tehničko-investicijsku dokumentaciju, obavljenim inspekcijskim nadzorima, pokrenutim kaznenim postupcima, provedenoj fizičkoj zaštiti i dr.;
- evidentiranju tehničko-stručne pomoći pružene vlasnicima i korisnicima spomenika i mjerodavnim institucijama.

Izvršni dužnosnik

Mirzah Fočo

PRILOG 1. Akcijski plan Srednjoročnog plana rada institucije

PRILOG 2: Pregled zakona, drugih propisa i razvojno-investicijskih projekata/ programa predviđenih Srednjoročnim planom rada institucije

Broj: 13-7.4-39/19-16

Sarajevo, 08.08.2019. godine